

WEINIG ADDERS IN 2003

Ingo Janssen

naam: Bert Versluijs
traject: Exloo / Odoorn
regio: Drenthe
soorten: levendbarende
hagedis,
zandhagedis en
soms hazelworm.
sinds: 1997

Monitoor je voor je plezier?

Vanuit mijn werk als boswachter bij Staatsbosbeheer en met zeer veel plezier!

Wat fascineert je aan het traject of de soorten?

Het gebied de Odoornerdennen en Molenveld is landschappelijk het pareltje in de omgeving van Exloo en Odoorn. Erg gevarieerd en rijk aan bijzondere vegetatie en ander leven. Door het deels open karakter en omdat het van oudsher een stuifzandgebied is geweest is het geschikt voor de zandhagedis en soms in en om het bosgedeelte tref ik de hazelworm aan.

De zandhagedissen die net op kleine draakjes lijken zijn bijzonder mooi, zeker in het voorjaar wanneer de mannetjes prachtig groen kleuren!.

Is er iets veranderd tijdens de periode dat je monitoort betreffende het aantal dieren?

De populatie lijkt redelijk stabiel.

Is er iets veranderd ten aanzien van het traject?

Niet echt, ik loop eigenlijk altijd zo ongeveer de zelfde route en het landschap is niet veel veranderd.

Hoe zie je de toekomst van jouw traject en je eigen rol daarin?

De toekomst van mijn traject ziet er goed uit en mijn rol daarin is het volgen van de populatie ontwikkeling van de soorten en blijven waken voor veranderingen van bijvoorbeeld buitenaf die een negatief effect kunnen hebben voor het biotoop..

Heb je nog een tip voor andere monitoorders?

Geniet van het monitoren en "vooral doorgaan!!"

Afgelopen jaar zijn er weinig slangen gezien, de adder vormt hierop helaas geen uitzondering. Werden er in 2002 nog 1543 adders gezien, in 2003 waren het er slechts 946. In hoeverre zijn de abnormale weersomstandigheden van afgelopen jaar hieraan debet en spelen lokaal andere factoren een rol?

Weersomstandigheden

Omdat de indexen berekend worden over de telrondes in het voorjaar is dat de periode die nader bekeken dient te worden. Adders zijn, net als andere reptielen, het best te zien tijdens het opwarmen. Wat blijkt nu: gedurende een somber voorjaar is de kans groter om adders te zien. Kennelijk omdat dan de schaarse momenten van zon benut worden door zowel de adders als de waarnemers. Dat was bijvoorbeeld het geval in 1994 en in 1998. Dit in tegenstelling tot een zonnig voorjaar wanneer er voor de adders legio kansen zijn om te zonnen en het voor de waarnemer dus een stuk moeilijker is om adders tijdens het zonnen te treffen. Vél zon in het voorjaar kwam voor in 1997 en in 2003.

Effect van droogte

De droogte van afgelopen jaar heeft ervoor gezorgd dat de voortplanting van veel amfibieën mislukte door het vroegtijdig droogvallen van poelen en vennen. Het is dus denkbeeldig dat de juveniele adders van 2003 te kampen hadden met een verminderd voedselaanbod want juist gemetamorfoseerde kikkers vormen een belangrijk deel van het voedselspectrum van jonge

adders. Het andere belangrijke prooidier waarmee de adder vrijwel altijd samen voorkomt, de levendbarende hagedis, heeft eveneens een slecht jaar achter de rug; de index voor juveniele levendbarende hagedissen, belangrijk prooidier voor juveniele adders, bereikte zelfs een dieptepunt in 2003.

Zwijnen spelen rol

Op de Veluwe en de Meinweg speelt mogelijk nog een ander factor mee. Hier leven namelijk wilde zwijnen die een adder niet versmaden. De zwijnenstand was afgelopen jaar wel 5 x zo hoog als normaal, bovendien was 2003 een slecht "mastjaar" (weinig eikels en beukenootjes) waardoor de vele zwijnen alternatieve voedselbronnen moesten aanspreken. Piet van Merrebach, die twee addertrajecten op de Veluwe monitoort, geeft aan dat de zwijnen afgelopen jaar fors gepredeerd hebben op adder én hazelworm.

Vernatting

In vorige nieuwsbrieven was al te lezen welke desastreuze gevolgen vergaande vernatting kan hebben voor adders in het Friese Oosterschar. Zulke voorbeelden zijn ook bekend van de Lippenhuisterheide en het Groote Veen, beide eveneens in Friesland. Recent ontvingen we van Jelle Hofstra een nieuw geval van vernatting in Friesland welke ook weer verkeerd uitpakt voor de adder. Meer hierover elders in deze nieuwsbrief.